Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului

Variantă propusă discuțiilor publice, mai 2010

Versiunile anterioare

aprilie 2009, mai 2009, iunie 2009, decembrie 2009

Dintre Neglijență, Rea Intenție şi Oportunități Ratate:
Analiza Manifestațiilor din 6-7 Aprilie 2009
Partea 1

Raportul captează imaginea în esența a celor întâmplate în aprilie 2009. Evenimentele din aprilie 2009 au demonstrat fragilitatea independenței şi autonomiei autorităților publice – organelor de forță – influența politicului asupra acestora şi cel mai important abuzului de putere din partea politicului care a dorit să controleze societatea prin pârghiile administrative, prin forța fizică, agresiune şi manipulare.

Resource Center for Human Rights
Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului (CReDO)
Al. Hajdeu 95 "A", CHIŞINĂU, MD 2005, Moldova
(373 22) 212 816, fax (373 22) 225 257
CReDO@CReDO.md, www.CReDO.md

Sumar executiv

Concluzia generală

Mai multe constatări şi concluzii confirmă ipoteza că conducerea forţelor de ordine a acţionat cu ştiinţa în cauză pentru a submina capacitatea organelor de forţă de a menţine ordinea publică. Comportamentul dat a deteriorat intenţionat aspectul paşnic al manifestaţiilor. Procesele decizionale colegiale şi care urmau a fi bazate pe înţelegerea realităţilor sunt subminate deoarece nu este constituit Statul Major Operativ, astfel, de facto procesul decizional a fost exercitat unipersonal de ministrul sau vice-ministrul cu indicaţii directe politice. Deciziile tactice au fost luate fără o apreciere şi evaluare raţională şi argumentativă a situaţiei, mai mult ca atît o bună parte din decizii au slăbit capacitatea ferţelor de ordine să gestioneze adecvat situaţia. Observăm aceste semne la fiecare etapă şi în dimensiune a obligaţiunilor autorităţilor. Prin urmare prestaţia autorităţilor poliţiei necesită o investigaţie minuţioasă pentru a elucida cauzele acţiunilor date din perspectiva responsabilităţilor individuale.

Studiul a examinat detaliat două ipoteze ale comportamentului poliţiei, acestea sunt: Ipoteza 1. Neglijenţa, capacităţi şi profesionalism inadecvat, şi Ipoteza 2. Acţiuni premeditate în subminarea aspectului paşnic al manifestaţiilor. Concluzia noastră este că deşi unele persoane responsabile, unele unităţi ale poliţiei şi a forţelor de ordine, şi în special poliţişti simpli au exercitat funcţiile sale cu bună intenţie, pe alocuri totuşi neavând suficiente cunoştinţe şi echipament. Conducerea politică, conducerea de vîrf şi o bună parte din conducători au acţionat premeditat în subminarea caracterului paşnic al manifestaţiilor, au zădărnicit intenţionat capacitatea eforturilor concertate de a face faţa situaţiei şi prin urmare sunt responsabili totalmente de dezastrul creat.

Rolul provocătorilor şi persoanelor agresive nu a fost elucidat totalmente, nici în acest raport. Noi credem, că o parte din aceşti provocători au acţionat cu consimţământul forţelor de ordine, prin urmare au jucat rolul coloanei din spate pentru a degrada manifestările paşnice. Există cel puţin o parte din probe indirecte în acest sens. Autorităţile specializate pot face lumină în acest sens, inclusiv Ministerul Afacerilor Interne, SIS. Desigur, rolul unor segmente cuprinse de furie şi necontrolate de autorităţi a avut un efect de multiplicare a agresiune. Însă acest efect de multiplicare a agresiune nu ar fi fost posibil fără lipsă de acţiuni din partea autorităţilor.

Limitările

Acest raport are ca scop să constate evoluţia manifestaţiilor şi modul în care forţele de ordine au acţionat pentru a facilita desfăşurarea manifestaţiilor paşnice, a asigura aspectul paşnic al manifestaţiilor şi a proteja ordinea publică. Raportul nu intră în analiza motivelor pentru care manifestanţii au decis şă sa folosească de dreptul constituţional la întrunire publică sau care a fost rolul politicului de opoziţie pe parcursul zilelor de 6-7 aprilie 2009. Această face parte dintr-o altă cercetare care în esenţă conchide că manifestarea tinerilor a fost o expresie autentică a nemulţumirilor pentru rezultatele şi condiţiile de desfăţurare a alegerilor, iar manifestanţii şi liderii politici şi nepolitici au exercitat dreptul la liberă exprimare prin intermediul întrunirilor publice ca forma a protestului şi a rezistenţei nonviolente pentru regimul din perioada respectivă. Raportul vine cu un set de recomandări pentru a asigura funcţionarea adecvată a instituţiilor implicate în realizarea exercitării dreptului la întrunire.

Raportul de faţă este un efort de documentare sinceră şi directă a situaţiei din aprilie 2009. La acest raport au contribuit multe persoane de bună voie. O bună parte a acestui raport a

fost preluat integral de comisia parlamentară 7 aprilie. Regretăm, totuşi că partea analitică, concluziile şi recomandările raportului (capitolele 4, 5 şi 6) nu au fost luate în considerație în raportul oficial.

Concluziile

Mai multe constatări şi concluzii confirmă ipoteza că conducerea forțelor de ordine a acționat cu știința în cauză pentru a submina capacitatea organelor de forță de a menține ordinea publică. Comportamentul dat a deteriorat intenționat aspectul paşnic al manifestațiilor. Calitatea proceselor decizionale este subminată prin neconstituirea Statului Major Operativ, drept rezultat, de facto procesul decizional a fost exercitat unipersonal. Deciziile au fost luate fără o apreciere şi evaluare rațională şi argumentativă a situației. Observăm aceste semne la fiecare dimensiune a obligațiunilor autorităților. Prin urmare prestația autorităților poliției necesită o investigație minuțioasă pentru a elucida cauzele acțiunilor date.

În ziua de 7 aprilie în PMAN s-a realizat acelaşi scenariu neoptimist D. Însă datorită faptului că organizatorii au putut comunica eficient şi abil prin echipamentul de sonorizare şi prezența continuă şi activă a liderilor şi personalităților publice cu mesaje paşnice (deşi au existat şi unele mesaje instigatoare – vezi deconstrucția mesajelor şi discursurilor publice), în PMAN au avut loc doar cîteva episoade violente (maşina distrusă militară a fost un exemplu).

Manifestația desfăşurată pe 7 aprilie dintre Parlament şi Preşedinție s-a încadrat în scenariul pesimist H. Aceste scenariu are probabilitatea foarte mare de degradare a situației definitive. Factorul acțiunilor poliției lipsite de inspirație, uneori intenționat greşite şi malițios necoordonate au avut un efectiv determinativ. Totodată, rolul organizatorilor s-a caracterizat prin anumită incapacitate, chiar pasivitatea la unele etape. Explicația fiind cît rolul descurajator al poliției, acțiuni subversive a provocătorilor, acțiunile tactice vădit greşite ale poliției. Organizatorii, totodată nu s-au implicat plenar în manifestația dată prin faptul că nu şi-au asumat responsabilitatea pentru ea.

Colectarea constatărilor şi concluziilor făcute în analiza se atribuie la una din ipotezele înaintate. Aceste două ipoteze ale comportamentului poliției sunt următoarele:

a. Ipoteza P2. Neglijența, capacități şi profesionalism inadecvat al conducătorilor forțelor de ordine,
b. Ipoteza P3. Acțiuni premeditate în subminarea aspectului paşnic al manifestațiilor prin acțiunile conducătorilor forțelor de ordine.

Concluzii cu privire la Episodul 1 – Mulțimea în fața clădirilor Parlamentului şi Preşedinției, ora 10:50–12:24:

1. Conducerea poliției a estimat numărul posibil de participanți corect la vreo 10 000 de manifestanți, totodată nu a demarat toate pregătirile necesare conform planului de asigurare a ordinii publice în cadrul acțiunilor de masă;
2. O bună parte din polițişti nu au avut echipamentul de protecție personală, inclusiv scuturi, căşti, măşti antigaz, etc;
3. Comunicarea cu subdiviziunile polițieneşti în vederea coordonării eforturilor, aprecierii adecvate a variantei de gestionare a situației conform planurilor a fost deficientă (care din variantele de gestionare a situației nu era clar, unii conducători de subdiviziuni acționau propriu);

Concluzii cu privire la Episodul 2 – Intervenția Autospecialei de Pompieri Ora 12:20–12:40:

4. anterior episodului dat, violentele au avut un caracter sporadic si izolat,
5. caracterul paşnic al întrunirii a prevalat considerabil asupra elementelor violente,

6. aducerea maşinii de pompieri a escaladat situaţia a stimulat manifestarea elementelor violente în detrimentul caracterului paşnic al demonstraţiei, elementele si comportamentul violent capătă o amploare mai mare,
7. maşina de pompieri si acţiunile politiei au încurajat consolidarea elementelor violente, manifestarea agresivităţii, atragerea unui grup mai mare de manifestanţi in acţiuni violente de la un grup de 20-30 pers spre un grup mai mare de 200 pers,
8. forţele politiei in fiecare moment (mai mult de 400 pers) depăşesc numeric persoanele agresive,
9. Evenimentul este foarte aproape de punctul de cotitură după care revenirea demonstraţiei la un caracter paşnic este dificilă dar totuşi posibilă.

Concluzii asupra situaţiei Episodul 3 – Ofensiva şi retragerea poliţiei, ora 12:43–12:53:

10. in urma ofensivei, politia a dispersat spaţiul dintre Parlament si Preşedinţie si controlează acest spaţiu,
11. după retragere, Politia cedează controlul asupra spaţiului dintre Parlament şi Preşedinte, exercitând manevra de retragere înspre clădirile Parlamentului si Preşedinţiei, lăsând trupe nesemnificative de politie in faţa manifestanţilor (50 pers) de fiecare parte,
12. retragerea instiga escaladarea violentei, implicând peste 200 de pers, care s-au implicat in aruncarea pietrelor,
13. retragerea politiei a creat o stare de victorie tactica din partea manifestanţilor asupra politiei si a încurajat violentele şi dominaţia de către elementele violente asupra demonstraţiei,
14. politia nejustificat părăseşte clădirile Preşedinţiei şi Parlamentului, lăsându-le neprotejate
15. forţele politiei (peste 400 pers) întotdeauna depăşesc numeric numărul elementelor agresive si violente (maxim 200-250 pers),
16. Acest eveniment marchează clar punctul de imposibilitate de revenire la o manifestare cu caracter paşnic.

Concluzii asupra Episodul 4 – Atacuri asupra Preşedinţiei, Devastarea parţială, ora 13:00–23:00:

17. este necesară o anchetă pentru a stabili cauzele perturbări legăturii radio operative în această situaţie critică;
18. conducerea forţelor care apărau Preşedinţia a fost periclitată în cele mai importante momente, plecarea lui V.Zubic, imobilizarea reclamată a lui P.Corduneanu;
19. forţele de ordine aflate în afară clădirii Preşedinţiei s-a retras pe laterală în spatele clădirii fără a proteja clădirea;
20. tacticile de protejare a clădirii au fost haotice şi neclare, nu au fost folosite unele mijloace eficiente, cum ar fi apa, etc;
21. forţele de ordine nu erau coordonate corect în apărarea Preşedinţiei, lipsea comunicarea adecvată dintre forţele din interior (SPPS, Carabinierii) şi din exteriorul clădirii (Scut, Fulger);
22. organele de anchetă trebuie să elucideze detaliat circumstanţele arborării celui de-al doilea drapel, care a dat temei unor forţe politice de a concluziona implicarea factorului extern în acţiunile de protest;
23. măsuri pentru înregistrarea audio şi stocarea pe o anumită perioadă a convorbirilor radio între reprezentanţii organelor MAI, pentru a putea stabili clar rolul fiecărui factor de decizie în aceste situaţii critice;
24. este necesară cercetarea separată a cazului de impunere a operatorilor de telefonie mobilă de a întrerupe legătura telefonică la indicaţia verbală a consilierului Preşedintelui Republicii Moldova V.Diozu, fără nici o decizie formală a unor organe în conformitate cu art.4 din Legea telecomunicaţiilor, nr.520.XIII din 07.07.1995.

Concluzii asupra Episodul 5 – Atacuri asupra Parlamentului, Ora 13:00–18:30; Episodul 6 – Devastarea Parlamentul, starea incertă, ora 18:30–23:00:

25. conducerea forţelor care apărau Parlamentul a fost periclitată în cele mai importante momente fiind solicitată (Şumleanschi) să se deplaseze în afara clădirii încredinţate;
26. forţele poliţiei au fost retrase din Parlament pe motive neclare şi nejustificative (starea de sănătate a unor poliţişti din cauza fumului, alternativa fiind măşti antigaz);
27. tacticile de protejare a clădirii au fost haotice şi neclare, nu au fost folosite unele mijloacele eficiente, cum ar fi apa, gazele lacrimogene, etc;
28. forţele de ordine nu erau coordonate corect în apărarea Parlamentului, lipsea comunicarea adecvată dintre forţele: SPPS, Carabinierii, Scut, Fulger, Academia de poliţie;
29. măsuri pentru înregistrarea audio şi stocarea pe o anumită perioadă a convorbirilor radio între reprezentanţii organelor MAI, pentru a putea stabili clar rolul fiecărui factor de decizie în aceste situaţii critice;

Concluzii cu privire la manifestaţii în masă din 6-7 aprilie 2009:

30. privirea generală asupra evenimentelor ne poate oferi 2 perspective generice: comportamentul organelor de ordine şi comportamentul organizatorilor;
31. din perspectiva comportamentului organelor de ordine, calificarea acţiunilor se poate de încadrat în 2 ipoteze situate la extremă: a) neglijenţa, incompetenţa, capacităţi inadecvate şi b) acţiuni premeditate în subminarea aspectului paşnic al manifestaţiilor;
32. din perspectiva comportamentului organizatorilor putem distinge: a) implicarea activă şi abilă de asigurare a caracterului paşnic al manifestaţiei, b) pasivitatea, ratarea oportunităţilor de a contribui în realizarea aspectului paşnic al manifestaţiilor;
33. faptele şi constatările din acest capitol ne pot oferi o imagine despre care din aceste scenarii prezentate mai jos s-au realizat pe parcursul a 6, 7 aprilie 2009.

Prin urmare de facto conducerea era exercitată:

34. la nivel strategic de: Gh.Papuc şi doar uneori V.Zubic; SMO a fost neglijat ca organ colegial decizional,
35. la nivel operaţional de apărare tactica a clădirilor: V.Zubic (Preşedinţie de dimineaţă), P.Corduneanu (după amiază), Sumleanschi (Preşedinţie), V.Botnari (Preşedinţie);
36. la nivel operaţional de subdiviziune: Gr.Cojocaru (Fulger), C.Avornic (Scut), SPPS (Ig.Bodorin), V.Botnari (Comisariatele de poliţie), A.Şumleanschi (Carabinierii).

Concluzii cu privire la conducere:

37. Pentru gestionarea generală a situaţiei vizavi de manifestaţiile din 7 aprilie era necesar de constituit Statul Major Operativ[1], în lipsa acestuia, responsabilitatea gestionării situaţiei a fost asigurată de ministru Gh.Papuc;
38. Gh.Papuc lua decizii în baza informaţiilor şi recomandărilor prezentate de către conducătorii în teren, în cele mai multe cazuri prin telefon, Gh.Papuc nu se alfa în cea mai importantă parte la faţa locului,
39. În mai multe cazuri acţiunile subdiviziunilor nu se coordonau; deciziile unor subdiviziuni (Harabagiu) erau unilaterale şi uneori contraproductive pentru gestionarea situaţiei în general,
40. Responsabilitatea pentru protecţia Parlamentului şi Preşedinţiei de facto nu era asumată, la Preşedinţie redelegată, coordonarea forţelor de apărare a clădirilor era inadecvată; în unele situaţii importante responsabilul de clădire era rechemat de la faţa locului;

[1] Pct. 2, ord MAI nr.1, 09.02.2009

Concluzii cu privire la concentrarea forţelor, tacticile poliţieneşti:

41. Numărul forţelor de ordine a fost rezonabil de suficient pentru a apăra clădirile Preşedinţiei şi Parlamentului; în fiecare episod sau situaţie critică poliţia deţinea superioritatea faţă de numărul de persoane agresive;
42. Tacticele poliţiei pentru neadmiterea creării avantajelor numerice substanţiale în diferite episoade critice au eşuat în mai multe cazuri, aceasta a avut un efect foarte negativ asupra situaţiei;
43. Acţiunile, regrupările în mare parte au reflectat comportament pasiv, reactiv şi neinspirat al poliţiei;
44. Forţele poliţiei nu a folosit resursele ofiţerilor operativi aflaţi în mulţime pentru a identifica intenţiile protestatarilor cu intenţii agresive şi a insula protestatarii agresivi;
45. Poliţia a fost dotată inadecvat la capitolul echipamentului de protecţie personală, dar în special nu a avut mijloace speciale active inofensive care ar produce rezultate scontate.

Concluzii cu privire la comunicarea în contextul evenimentelor:

46. Comunicarea dintre unele subdiviziuni şi conducerea generală a fost sporadică şi pentru perioade lungi a lipsit; comunicarea prin radio a fost inadecvată (chiar bruiată);
47. Indisponibilitatea conducerii respective pentru a coordona şi comunica cu forţele aflate în şi în faţa clădirilor este strigătoare la cer!
48. Coordonarea eforturilor dintre subdiviziunile poliţiei deseori lipsea, în unele cazuri folosind ofiţerii de comunicare.

Concluzii cu privire la provocători:

49. Manifestaţiile 6,7 aprilie au avut parte de provocători, persoane agresive;
50. Provocătorii, persoanele agresive au jucat un rol important în degradarea manifestaţiei şi transformarea acesteia într-o manifestaţie nepaşnică;
51. Provocătorii, persoanele agresive nu a fost identificaţi şi opriţi la timpul potrivit de către forţele de ordine.

Recomandările instituţionale

Cu referire la investigarea situaţiei din 6-7 aprilie 2009 cu referire la exercitarea libertăţii de întrunire:

1. Comisia de ancheta parlamentară va asigura colectarea datelor şi informaţiilor relevante pentru a restabili faptele şi evenimentele din perioada respectivă, va supune analizei critice bazate pe probe prezentate a modului în care autorităţile responsabile de ordinea publică, factoriii decizionali inclusiv cei politici s-au manifestat pentru a garanta dreptul constituţional la întrunire şi a proteja ordinea publică,

2. Tragerea la răspunedere a factorilor decizionali actuali şi foştilor factorilor deiczionali necooperanţi cu desfăşurarea activităţii comisiei parlamentare,

3. Constituirea unui grup de lucru multidisciplinar în cadrul Procuraturii Generale cu participarea ofiţerilor de urmarire penală şi a colaboratorilor altor instituţii pentru gestionarea cazurilor individuale şi a dosarului generic cu privire la evenimentele din 6-7 aprilie din perspectiva garantării dreptului constituţional la întrunire şi la protecţia ordinii publice,

4. Delegarea comisiei de ancetă sau a unei comisii permanente a Parlamentului dreptului de audiere periodică asupra activității per ansamblu a grupului de lucru din c adrul Procuraturii Generale,

5. Asigurarea participării plenare în aceste procese a reprezentanților calificați din partea societății civile.

Cu referire la control extern şi poziția sectorială instituțională:

1. Crearea relațiilor de *principal-agent în raportul dintre agențiile polițieneşti (forțele de ordine) şi autoritățile cărora acestea le raportează (Minister)* cu privire la implementarea politicilor din domeniu. Instituționalizarea mecanismului de separare a funcțiilor sectoriale de elaborare a politicilor şi de implementare a acestora duce la depolitizarea ş i reducerea imixtiunii politice în activitatea instituțiilor.

2. Modelul de subordonare administrativă şi operativă trebuie înlocuit cu *raportarea de performanță* asupra obiectivelor şi sarcinilor de implementare a politicilor formulate pentru această instituție. Raportarea instituțională este un *model modern de cementare a separării funcțiilor de elaborare şi monitorizare a politicilor* şi celor de implementare a politicilor.

3. Raportarea instituțională unei autorități concrete, adică Parlamentului sau Executivului, trebuie bazată pe cîteva criterii decisivi: 1) obiectul principal al activității instituției nu trebuie să coincidă cu autoritatea de raportare instituțională, 2) asigurarea integrării adecvate a activităților instituției cu autoritățile responsabile de preluarea rezultatelor activității, 3) asigurarea eficienței şi orientării pe rezultate.

4. În asigurarea raportării adecvate asupra performanțelor instituționale şi asupra gradului de realizare a politicilor, instituțiile vor elabora *planurile instituționale cu indicarea produselor pentru societate, rezultatelor şi indicatorilor care trebuie atinse şi impactului anticipat asupra domeniului de intervenție.*

Cu referire la autonomia şi independența funcțională:

5. Legile referitoare la instituțiile menționate trebuie să prevadă în *mod expres independența, autonomia funcțională şi operativă a instituțiilor polițieneşti*. Garanțiile date trebuie să includă *nu doar interzicerea imixtiunii în gestionarea cazurilor* sau situațiilor individuale, dar şi sancţ iuni pentru recomandarea politică de examinare şi investigare a unor situații şi cazuri.

6. Garanțiile de independență pentru instituțiile cu sarcini de a combate fenomene cu implicarea factorilor decizionali importanți trebuie asigurate prin reglementarea tuturor activităților instituțiilor *doar prin legi aprobate de Parlament.*

7. Pentru instituțiile şi autoritățile care se află *în subordinea executivului garanțiile de independență instituțională trebuie prevăzute în mod obligatoriu şi accentuat.* Interzicerea imixtiunii în activitatea funcțională şi operațională din partea executivului trebuie însoţ ită de sancțiuni. Instituțiile pot fi *doar obiectul controlului şi supravegherii din punctul de vedere al legalității.*

8. Autonomia bugetară prevede că instituția trebuie să poată formula singura propriul buget, reieşind din obiectivele şi planurile instituționale. Avizul Ministerului Finanțelor va justifica orice modificare a bugetului. Instituției trebuie acordate *suficiente resurse*

financiare pentru realizarea activităților operaționale. Legea trebuie să *interzică în mod expres modificarea prin reducere a resurselor financiare pe parcursul anului*.

9. *Adoptarea procedurilor şi protocoalelor de activitate* privitor la toate situațiile relevante activității angajaților pe marginea cazurilor şi situațiilor – ce va facilita cunoaşterea şi respectarea acestora de către angajații, prin urmare creînd o protecție mai mare,

10. Legislația va prevedea mecanisme eficiente de *protejare a angajaților instituțiilor date de influența nejustificată din afară şi din interiorul instituției***.** Mecanismele eficiente vor prevedea proceduri accesibile de denunțare a cazurilor date, declanşarea investigațiilor şi activităților operative de documentare acestora, sancțiunile şi pedepsele pentru influențele date.

11. *Asigurarea în practică a sancționării penale în cazul influențelor* din afară asupra angajaților instituției.

Cuprins detaliat:

1 Context 10
1.1 Întrunirile publice 10
1.2 Autoritățile poliției 18
2 Manifestațiile din 6 aprilie 2009.....**Error! Bookmark not defined.**
2.1 Declarațiile prealabile.....**Error! Bookmark not defined.**
2.2 Manifestații.....**Error! Bookmark not defined.**
2.3 Acțiunile autorităților .....**Error! Bookmark not defined.**
3 Manifestațiile din 7 aprilie 2009.....**Error! Bookmark not defined.**
3.1 Declarațiile prealabile.....**Error! Bookmark not defined.**
3.2 Descrierea Manifestațiilor .....**Error! Bookmark not defined.**
3.2.1 Evenimentele în PMAN.....**Error! Bookmark not defined.**
3.2.2 Evenimentele cheie între Preşedinție şi Parlament.....**Error! Bookmark not defined.**
3.3 Analiza manifestațiilor în dinamica episoadelor .....**Error! Bookmark not defined.**
3.3.1 Episodul 1 – Mulțimea în fața clădirilor Parlamentului şi Preşedinției **Error! Bookmark not defined.**
3.3.2 Episodul 2 – Intervenția Autospecialei de pompieri .....**Error! Bookmark not defined.**
3.3.3 Episodul 3 – Ofensiva şi retragerea poliției.....**Error! Bookmark not defined.**
3.3.4 Episodul 4 – Atacuri asupra Preşedinției, devastarea parțială..... **Error! Bookmark not defined.**
3.3.5 Episodul 5 – Atacuri asupra Parlamentului, Episodul 6 – Devastarea Parlamentul, starea incertă.....**Error! Bookmark not defined.**
3.3.6 Episodul 7 – Intervenția poliției .....**Error! Bookmark not defined.**
4 Acțiunile autorităților .....**Error! Bookmark not defined.**
4.1 Protestele în masă pe 6-7 aprilie.....**Error! Bookmark not defined.**
4.2 Conducerea şi gestionarea situației.....**Error! Bookmark not defined.**
4.3 Amplasarea, concentrarea forțelor, tacticile polițieneşti .....**Error! Bookmark not defined.**
4.4 Modalitatea de comunicare.....**Error! Bookmark not defined.**
4.5 Provocătorii, persoanele agresive şi vandalii .....**Error! Bookmark not defined.**
5 Evaluarea situației.....**Error! Bookmark not defined.**
5.1 Clasificarea manifestațiilor.....**Error! Bookmark not defined.**
5.2 Ipotezele asupra manifestațiilor: neglijență sau acțiuni premeditate.... **Error! Bookmark not defined.**
6 Concluzii.....**Error! Bookmark not defined.**

1 Context

În această parte a raportului vom descrie contextul desfăşurării întrunirilor publice în Moldova şi activităţile şi acţiunile poliţiei în organizarea asigurării ordinii publice.

1.1 Întrunirile publice

Adoptarea legii noi cu privire la întruniri publice

După intrarea în vigoare a Legii noi cu privire la întruniri pe 22.04.2008, şi în special a procedurii de notificare în locul celei de autorizare, reprezentanţii administraţiei publice locale au atribuţii limitate de discreţie în privinţa desfăşurării întrunirilor. În cele mai multe cazuri, rolul Administraţiei publice locale se limitează la înregistrarea declaraţiilor prealabile privind desfăşurarea întrunirilor, şi informarea şi activarea serviciilor subordonate pentru facilitarea întrunirilor. În virtutea legii noi, Administraţia publică locală are totuşi, atribuţii de limitare a dreptului la întrunire prin intermediul unei proceduri judiciare, în anumite cazuri.[2]

Implicarea administraţiei publice în facilitarea dreptului la libera întrunire poate fi separat în cîteva etape. Etapa iniţială este etapa la care administraţia locală ia act de notificare prin *înregistrarea declaraţiei prealabile.* Următoarea etapă este de *asigurare a condiţiilor de desfăşurare a întrunirii* conform legislaţiei şi în funcţie de solicitările organizatorilor. Această etapă include şi comunicarea informaţiei despre întrunire structurilor de ordine publică care vor asigura securitatea participanţilor şi ordinea publică pe parcursul întrunirii.

Dinamica întrunirilor publice[3]

În perioada ianuarie – decembrie 2009, în Republica Moldova au fost înregistrate 773 de întruniri, dintre care 417 au fost monitorizate de observatorii CReDO. Datele statistice şi observaţiile care sunt prezentate în acest raport se referă la întrunirile menţionate mai sus.

---

[2] *Legea privind întrunirile LPC26/2008 Articolul 14.* Modificarea condiţiilor de desfăşurare şi interzicerea întrunirilor
(1) La examinarea unei declaraţii prealabile sau a unei cereri, precum şi la asigurarea ordinii publice în timpul desfăşurării întrunirii, autorităţile publice vor acţiona astfel încît să elimine doar elementele ilicite ale întrunirii, garantînd, pe cît este posibil, dreptul la întrunire.
(2) Dacă, din declaraţia prealabilă sau din alte date pe care le deţine, reiese că scopurile sau forma de desfăşurare a întrunirii preconizate contravin Constituţiei Republicii Moldova sau pot duce la încălcarea legislaţiei, autoritatea administraţiei publice locale informează neîntîrziat organizatorul cu privire la obligaţiile pe care le are în această calitate, precum şi îi atrage atenţia asupra cadrului legal existent.
(3) Dacă consideră necesar pentru asigurarea desfăşurării în mod paşnic a întrunirii, autoritatea administraţiei publice locale poate recomanda organizatorilor modificarea condiţiilor de desfăşurare a întrunirii declarate privind ora, locul sau forma de desfăşurare a întrunirii. Decizia finală cu privire la modificarea orei, a locului sau a formei de desfăşurare a întrunirii îi aparţine organizatorului.
(4) Dacă deţine probe concludente că întrunirea urmează să se desfăşoare cu încălcarea prevederilor art.8, autoritatea administraţiei publice locale poate iniţia o procedură judiciară, prin care să ceară interzicerea întrunirii sau modificarea, după caz, a orei, a locului sau a formei de desfăşurare a acesteia. Intentarea acţiunii nu suspendă dreptul de a desfăşura întrunirea.
(5) Instanţa de judecată examinează cererea de interzicere a întrunirii sau de modificare, după caz, a orei, a locului sau a formei de desfăşurare a acesteia şi adoptă o hotărîre în cel mult 3 zile de la data depunerii.
(6) Instanţa de judecată poate adopta una din următoarele hotărîri:
a) interzicerea întrunirii declarate ori modificarea orei, a locului sau a formei de desfăşurare a întrunirii;
b) menţinerea dreptului de a desfăşura întrunirea.
Articolul 15. Contestarea hotărîrii judecătoreşti. Oricare dintre părţi este în drept să conteste, în cel mult 3 zile de la data pronunţării, hotărîrea judecătorească adoptată în condiţiile art.14.

[3] Din informaţiile în baza monitorizărilor pentru perioada 2007-2010, prezentate de Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului, www.credo.md/assembly

Grafic 1 Dinamica întrunirilor publice 2007-2009

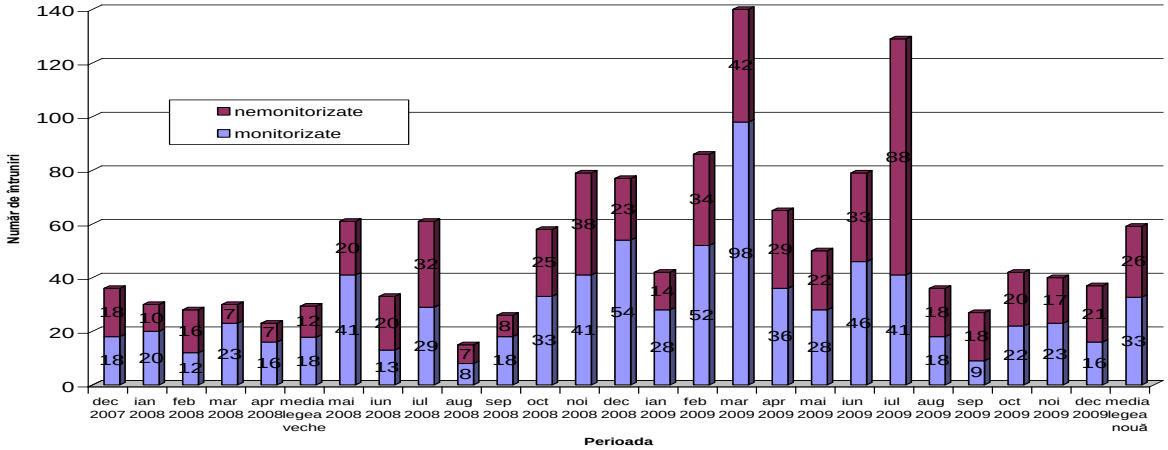

La analiza evoluției numărului de întruniri desfăşurate în anul 2009 observăm că se păstrează o tendință de creştere în comparație cu perioada monitorizată în timpul vechii legi. Cea mai mică intensitate a întrunirilor se observă în lunile de vacanță sau sărbători şi anume în ianuarie şi august. Media lunară a întrunirilor în condițiile noii legi în perioada neelectorală este de circa 47 (cu 50% mai mult în comparație cu media din perioada legii vechi). În perioada electorală şi anume în lunile februarie, martie, iunie şi iulie, ale anului 2009 media este de 109 întruniri, (cu 130% peste media din perioada neelectorală).

În anul 2009, numărul de întruniri care prezintă elemente de violență a crescut puțin (9 întruniri însoțite de violență) comparativ cu precedentele perioade de monitorizare (7 întruniri însoțite de violență). Totuşi, raportat la numărul total de întruniri se înregistrează o diminuare a fenomenelor violente de la 2,6% în anul 2008 după introducerea legii noi, la 2,1% în anul 2009.

Grafic 2 Întruniri paşnice şi cu elemente de violență

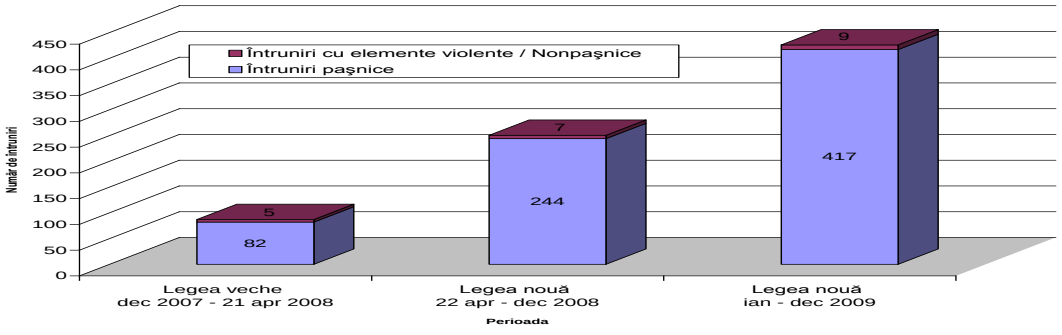

Se observă o creştere a numărului întrunirilor spontane, asta în condițiile în care legea reglementează posibilitatea desfăşurării unor astfel de întruniri. În 2009 numărul de întruniri spontane a crescut în continuare ajungînd la 3-4 pe lună, practic dublu față de o perioadă comparabilă din 2008 cînd se înregistrau 1-2 înturniri spontane pe lună.

Grafic 3 Întruniri spontane şi notificate

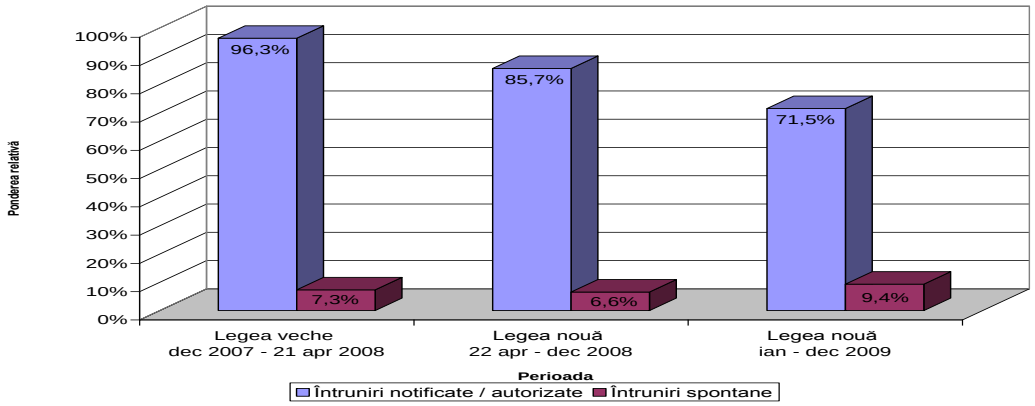

70% din întrunirile desfăşurate în 2009 au durat mai puțin de 3 ore. Dintre acestea, ceva mai puțin de jumătate au durat pînă la o oră. În comparație cu perioadele anterioare se observă o scădere constantă a ponderii întrunirilor cu durata cuprinsă în intervalele de la 1 la 7 ore în favoare întrunirilor cu durata de pînă la o oră.

Grafic 4 Durata întrunirilor

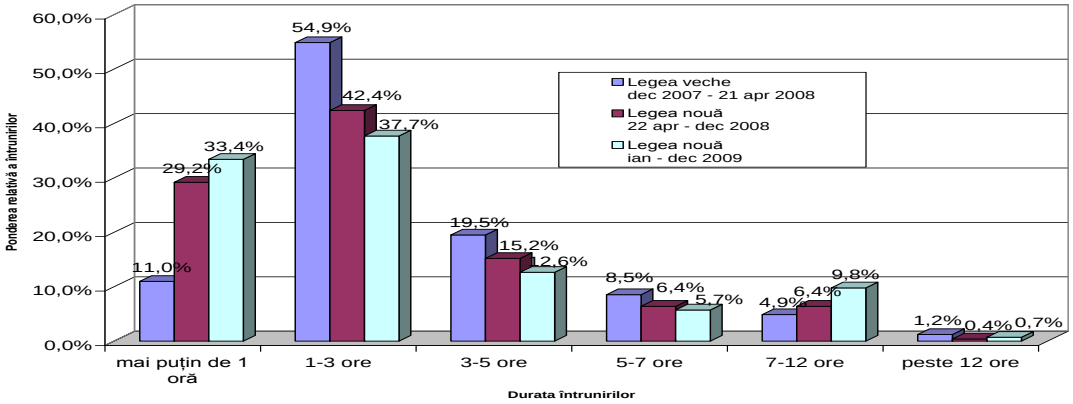

Chişinăul continuă să fie localitatea predilectă pentru desfăşurarea întrunirilor. Peste 85% dintre toate întrunirile au loc aici. Acest fenomen este explicabil prin faptul că în oraşul Chişinău, în calitate de capitală, sunt localizate sediile principalelor instituții şi organizații care sunt vizate de organizatorii şi participanții la întruniri. Evenimentele care au loc în Chişinău au o probabilitate mai mare să fie mediatizate prin canalele naționale mass-media, şi, în consecință, o probabilitate mai mare de a-şi atinge scopul.

Grafic 5 Locurile de întrunire în centrul oraşului Chişinău

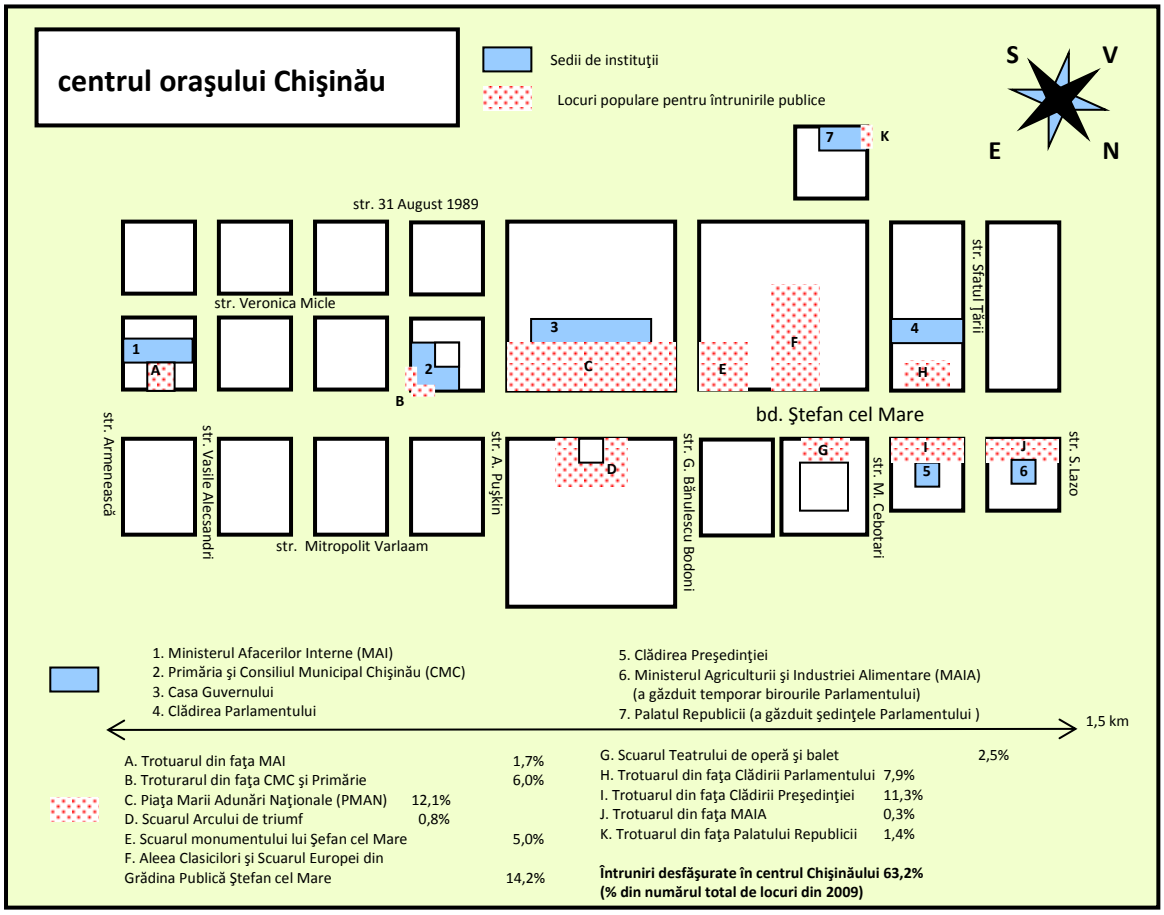

Crearea de impedimente în oricare din locurile menționate în schemă, practic afectează exercitarea libertății de întrunire în proporția care corespunde fiecărui loc. În acest sens, Piața Marii Adunări Naționale, Grădina Publică Ștefan cel Mare (inclusiv scuarul monumentului lui Ștefan cel Mare), și spațiile din fața Președinției, Parlamentului și Primăriei Chișinău au cumulat în anul 2009 – 56,4% din toate locurile întrunirilor publice din Chișinău și 47,3% din toate locurile din Republica Moldova.

Cele mai multe întruniri au cel mult 50 de participanți. Dintre acestea ceva mai puțin de jumătate sunt întruniri cu un singur participant. În cazul unora dintre aceste persoane este remarcabilă insistența cu care continuă exploatarea acestei forme de liberă exprimare, poate și pentru că reprezintă ultima formă de încercare de soluționare a problemelor cu care se confruntă.

Grafic 6 Numărul de participanți la întruniri

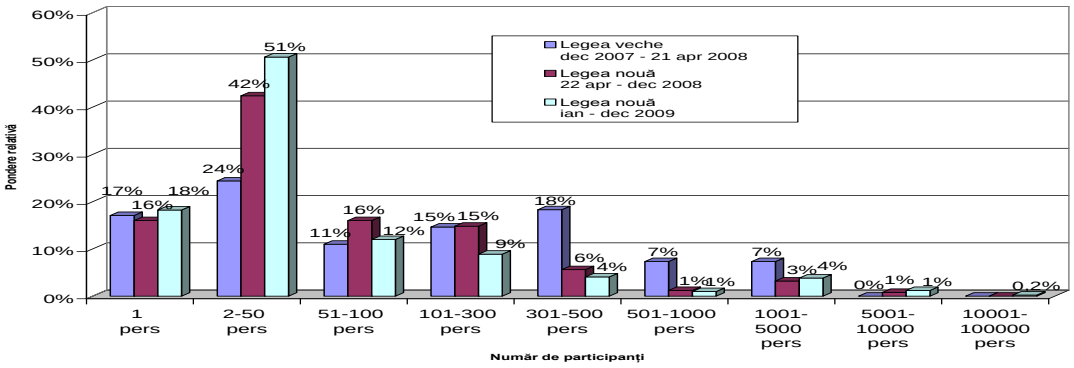

S-a înregistrat tendinţa de creştere a ponderii întrunirilor cu pînă la 50 de participanţi şi de descreştere a ponderii întrunirilor cu 100-5000 de participanţi. Imaginea unei întruniri tipice are pînă în 50 de participanţi şi ar dura pînă la 3 ore.

Poliţia şi întrunirile publice

Poliţia are obligaţia de a asigura ordinea publică şi securitatea participanţilor la întrunire. Poliţia este prezentă în număr diferit, în funcţie de gradul de dificultate a întrunirii, de numărul de participanţi, sau de evoluţia întrunirii. Observăm că în 2009, de cele mai multe ori o întrunire este asistată de maxim 5 poliţişti. În număr mai mare de pînă la 20 de poliţişti au fost asistate circa 34% din întrunirile monitorizate. În mod excepţional la anumite întruniri au asistat peste 100 de poliţişti. Predominant, aceste întruniri au fost cele care s-au desfăşurat în zilele de după 5 aprilie 2009.

Grafic 7 Prezenţa poliţiei

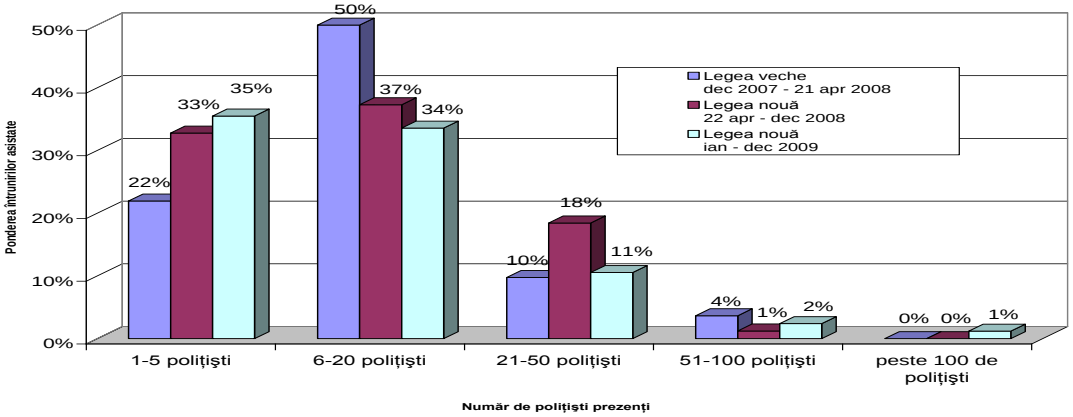

Practica obişnuită, prin care întrunirile sunt asistate de poliţie este una conformă cu normele legale[4], potrivit cărora poliţia are obligaţia pozitivă de a asigura securitatea întrunirii şi ordinea publică. În 2009 se observă o creştere a numărului mediu de poliţişti per întrunire. Dacă în perioadele anterioare, numărul mediu de poliţişti era de 12, în 2009 această medie a crescut la 15. Dispersarea şi aplicarea forţei a scăzut mai mult decît în jumătate de la 5,7% la 1,9% şi respectiv de la 5,3% la 2,4%din cazuri.

Grafic 8 Ponderea relativă a intervenţiilor poliţiei %

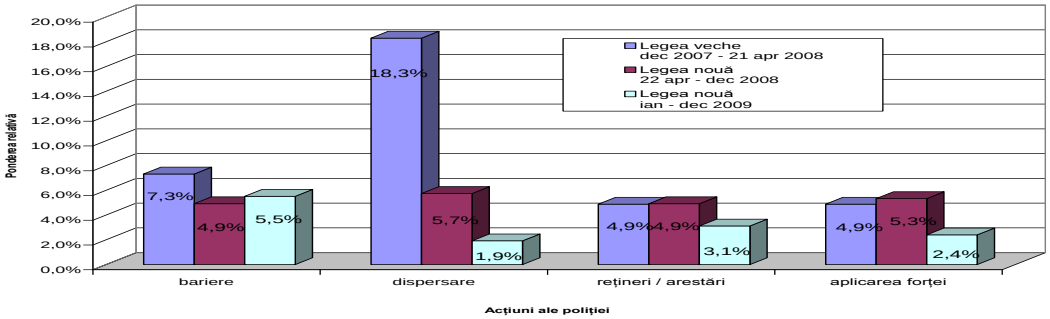

[4] Legea cu privire la poliţie nr. 416-XII din 18.12.90 *Articolul 2. Sarcinile principale ale poliţiei:* Sarcinile principale ale poliţiei sînt:
1) apărarea vieţii, sănătăţii, onoarei, demnităţii, drepturilor, libertăţilor, intereselor şi averii cetăţenilor de atentate criminale şi de alte atacuri nelegitime;
2) prevenirea şi curmarea crimelor şi a altor infracţiuni;
3) constatarea şi descoperirea infracţiunilor, urmărirea persoanelor care le-au săvîrşit;
4) menţinerea ordinii publice şi asigurarea securităţii publice;
5) acordarea de ajutor, conform condiţiilor şi modului stabilit de prezenta lege, cetăţenilor, autorităţilor administraţiei publice, întreprinderilor, instituţiilor şi organizaţiilor în vederea ocrotirii drepturilor lor şi exercitării atribuţiilor lor, stabilite de lege; …

Tot în scădere continuă este şi incidenţa cazurilor de cordoane şi reţineri. La chemarea în judecată a organizatorilor sau a participanţilor la întruniri sunt invocate de regulă, încălcări ale Codului contravenţional (aproximativ 96% din cazuri). În ceva mai mult de 3% din cazuri sunt invocate încălcări ale prevederilor Legii cu privire la întruniri. Dintre învinuirile invocate în anul 2009, 28% se referă la contravenţii îndreptate împotriva colaboratorilor de poliţie, cum ar fi nesubordonarea cererii poliţiei, opunerea de rezistenţă poliţiei, împiedicarea activităţii poliţiei sau ultrajul. Acest indice este în scădere faţă de anul 2008, cînd aceleaşi contravenţii au fost invocate în 47% din cazurile de învinuiri individuale.

Grafic 9 Învinuiri individuale aduse în funcţie de articolul de lege

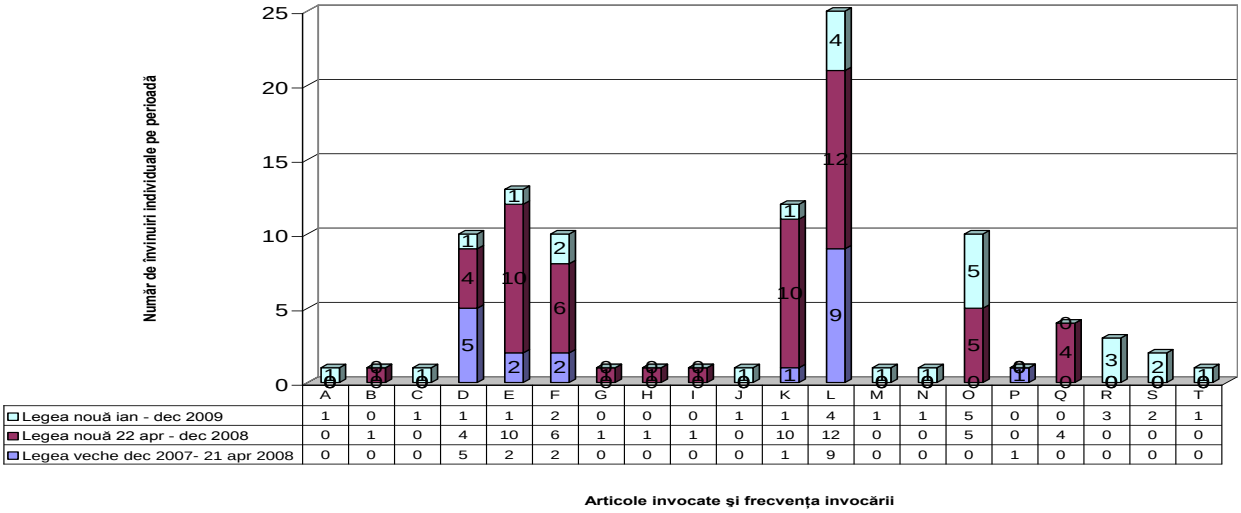

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T
Legea nouă ian - dec 2009	1	0	1	1	1	2	0	0	0	1	1	4	1	1	5	0	0	3	2	1
Legea nouă 22 apr - dec 2008	0	1	0	4	10	6	1	1	1	0	10	12	0	0	5	0	4	0	0	0
Legea veche dec 2007- 21 apr 2008	0	0	0	5	2	2	0	0	0	0	1	9	0	0	0	1	0	0	0	0

Legea cu privire la întruniri Nr. 26 din 22.02.2008
A a. 8(c) Întruniri interzise
B a. 10 Încălcarea procedurii de notificare
C a. 14 Modificarea condiţiilor

Codul cu privire la contravenţiile administrative din 29.03.1985 / Codul contravenţional din 24.10.2008
D a. 174 Nesubordonare cererii sau dispoziţiei poliţiei / a. 336
E a. 174/1(1) Încălcarea procedurii de notificare / a. 67(1)
F a. 174/1(2) Întrunire neautorizată / ---
G a. 174/1(3) Neîndeplinirea obligaţiilor de organizator. / a. 67(3)
H a. 174/1(4) Participare la întrunire neautorizată / ---
I a. 174/1(5) Participare cu obiecte care ar putea cauza daune / a. 67(4)
J a. 174/2 Încălcarea modului de folosire a simbolurilor de stat / a. 322
K a. 174/5 Opunere de rezistenţă / a. 353(2)
L a. 174/6(1) Ultraj / a. 353(1)
M a. 174/10 Împiedicarea activităţii legitime a poliţiei / a. 349
N a. 174/15 Blocarea transportului / a. 225
O a. 164(1) Huliganism nu prea grav / a. 354
P a. 191/1(1) Încălcarea regulamentului cu privire la permisul de şedere
Q a. 47/3(1) Injuria / a. 69
R a. 200/1 Agitaţie electorală înainte alegerilor /
S a. … / a. 63(1) Neîndeplinirea obligaţiilor părinteşti
T a. … / a. 181 Încălcarea regulilor de curăţenie în locuri publice

Observaţiile din 2009 confirmă practica anului 2008 cînd majoritatea învinuirilor aduse vizau încălcarea anumitor prevederi administrative şi mai puţin a normelor legate de organizarea şi desfăşurarea întrunirilor. Cele mai multe din învinuiri aduse se referă, în continuare, la nerespectarea relaţiilor legale dintre cetăţean şi poliţist.

Asistarea întrunirilor şi rolul autorităţilor locale

Autoritatea administraţiei publice locale desemnează un responsabil[5] pentru fiecare întrunire, care are, printre altele, responsabilitatea asigurării ordinii publice, sistarea[6] şi dispersarea[7]

[5] *Legea privind întrunirile LPC26/2008 Articolul 20.* Drepturile şi obligaţiile autorităţii administraţiei publice locale
(1)Autoritatea administraţiei publice locale are următoarele obligaţii:
a) să creeze toate condiţiile pentru desfăşurarea paşnică a întrunirii;
b) să desemneze un responsabil de desfăşurarea legală a întrunirii şi să comunice organizatorului şi organului de poliţie numele şi datele de contact ale acestuia…

[6] *Legea privind întrunirile LPC26/2008 Articolul 21.* Asigurarea ordinii publice. Sistarea întrunirii
… (2) Dacă în timpul desfăşurării întrunirii au loc acţiuni prin care se încalcă grav prevederile art.8, reprezentantul autorităţii administraţiei publice locale va cere organizatorului sistarea imediată a întrunirii. Aceasta este o măsură excepţională, ce poate fi folosită doar dacă alte măsuri nu sînt suficiente pentru asigurarea desfăşurării întrunirii în mod legal. …

[7] *Legea privind întrunirile LPC26/2008 Articolul 22.* Dispersarea forţată a întrunirii

întrunirii. În practică, aproape fiecare întrunire are desemnat un responsabil din partea administrației, însă în foarte puține cazuri responsabilul respectiv este prezent fizic la locul desfăşurării întrunirii, şi prin urmare nu poate să-şi exercite responsabilitățile enumerate.

Grafic 10 Întruniri asistate de reprezentantul APL

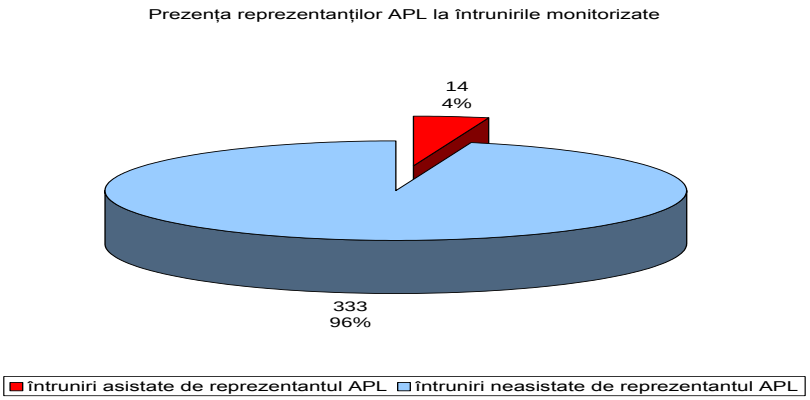

Doar 4% din toate întrunirile monitorizate în 2009, au fost asistate de responsabilul desemnat de autoritatea administrației publice locale. În eventualitatea unor cazuri, în care legea solicită intervenția responsabilului APL pentru sistarea sau dispersarea întrunirii, absența acestora, poate duce la crearea de vid de autoritate şi în consecință de situații conflictuale. Absența responsabililor de la întruniri este determinată de inadaptarea structurilor administrative la prevederile legii cu privire la întruniri.

În 2009, în special în perioada electorală, au fost înregistrate mai multe cazuri în care întrunirile au fost lipsite, pentru perioade mai scurte sau mai lungi de timp, de accesul la sursa de energie electrică. O cercetare sumară a acestor cazuri nu a putut pune în evidență cauzele incidentelor şi nu a putut identifica vinovații. Anumite deficiențe, la această etapă, au fost semnalate de reprezentanții unităților de poliție, care s-au arătat nemulțumiți de comunicarea cu autoritățile publice locale în ce priveşte informarea despre întrunirile care urmează să aibă loc. De cele mai multe ori, a fost acuzată întîrzierea cu care a fost prezentată informația, din care cauză, poliția nu ar fi reuşit pregătirea tactică a asistării întrunirilor.

Întrunirile publice şi instanțe de judecată

În anul 2009 numărul învinuirilor aduse ca urmare a organizării sau desfăşurării întrunirilor publice a scăzut în comparație cu anul precedent. În continuare instanțele de judecată nu au susținut majoritatea învinuirilor aduse organizatorilor sau participanților la întrunire. Astfel, din 27 de învinuiri individuale aduse, 13 au fost achitate în primă instanță, iar altele 6 în a doua instanță. Cîteva dintre procesele inițiate în perioada monitorizată sunt în desfăşurare. Pentru moment 70% dintre învinuirile individuale aduse în anul 2009 nu şi-au găsit temei legal. De remarcat, că în majoritatea cazurilor, chemarea în judecată a fost precedată de reținerea sau împiedicarea persoanelor învinuite de a participa la întrunirile în cauză.

Grafic 11 Jurisprudența instanțelor de judecată cu referire la întruniri

(1) Dacă organizatorul întrunirii nu se supune cererii reprezentantului autorităţii administraţiei publice locale sau nu reuşeşte sistarea întrunirii, reprezentantul în cauză va cere dispersarea participanţilor. …

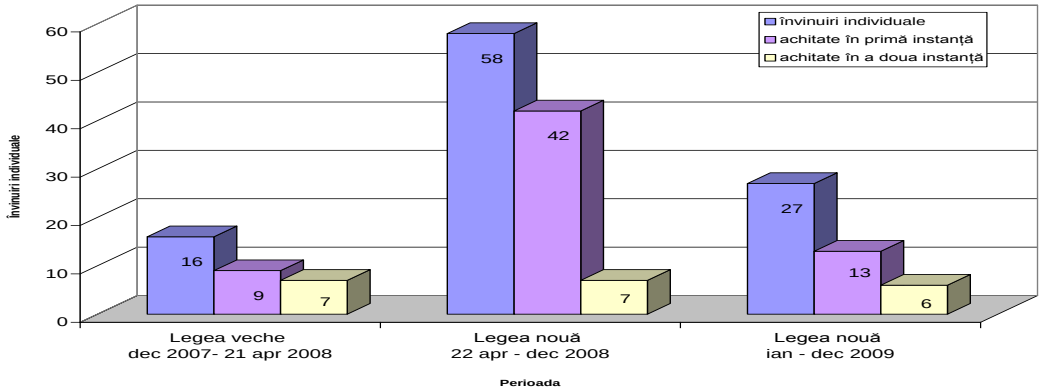

Aceste date statistice pun în evidență o situație din care rezultă fie că organul care aduce învinuirile nu deține sau nu aduce suficiente probe în susținerea acestor învinuiri, fie că persoanele învinuite nu au comis faptele care le sunt imputate.

Grafic 12 Hotărîri de judecată în perioada legii noi cu privire la întruniri

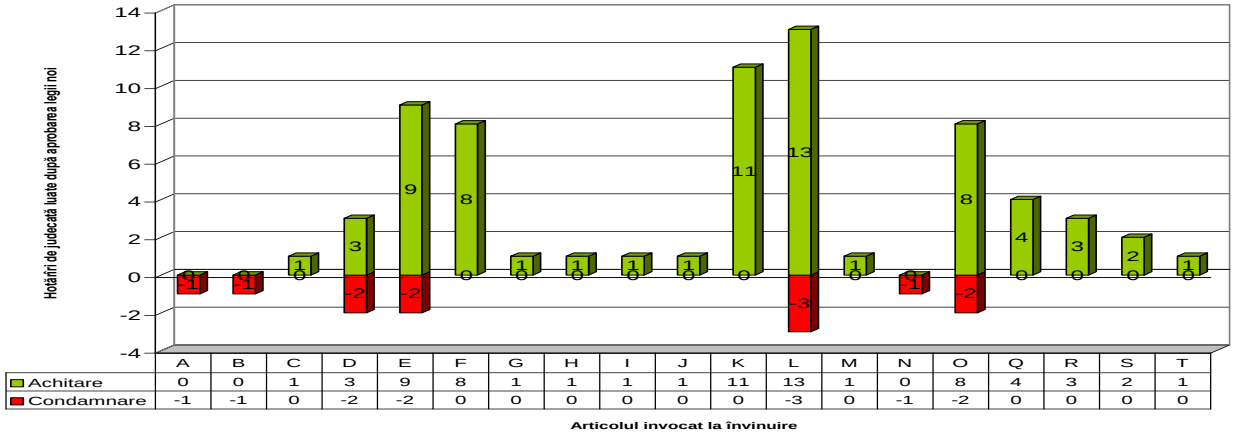

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	Q	R	S	T
Achitare	0	0	1	3	9	8	1	1	1	1	11	13	1	0	8	4	3	2	1
Condamnare	-1	-1	0	-2	-2	0	0	0	0	0	0	-3	0	-1	-2	0	0	0	0

Legea cu privire la întruniri Nr. 26 din 22.02.2008
A a. 8(c) Întruniri interzise
B a. 10 Încălcarea procedurii de notificare
C a. 14 Modificarea condițiilor

Codul cu privire la contravențiile administrative din 29.03.1985 / Codul contravențional din 24.10.2008
D a. 174 Nesubordonare cererii sau dispoziției poliției / a. 336
E a. 174/1(1) Încălcarea procedurii de notificare / a. 67(1)
F a. 174/1(2) Întrunire neautorizată / ---
G a. 174/1(3) Neîndeplinirea obligațiilor organiz. / a. 67(3)
H a. 174/1(4) Participare la întrunire neautorizată / ---
I a. 174/1(5) Participare cu obiecte care ar putea cauza daune / a. 67(4)
J a. 174/2 Încălcarea modului de folosire a simbolurilor de stat / a. 322
K a. 174/5 Opunere de rezistență / a. 353(2)
L a. 174/6(1) Ultraj / a. 353(1)
M a. 174/10 Împiedicarea activității legitime a poliției / a. 349
N a. 174/15 Blocarea transportului / a. 225
O a. 164(1) Huliganism nu prea grav / a. 354

Q a. 47/3(1) Injuria / a. 69
R a. 200/1 Agitație electorală înainte alegerilor /
S a. … / a. 63(1) Neîndeplinirea obligațiilor părintești
T a. … / a. 181 Încălcarea regulilor de curățenie în locuri publice

1.2 Autoritățile poliției

În această secțiune se va prezenta succint practica de implicare şi gestionare a autorităților poliției în asigurarea întrunirilor publice. Legea privind întrunirile prevede în mod expres rolul poliției în: 1) facilitarea întrunirilor, 2) protecția întrunirilor şi 3) menținerea ordinii publice în timpul desfăşurării întrunirilor. Rolul fiecărui organ de poliție şi al tuturor organelor în ansamblu trebuie apreciat prin prisma realizării acestor obiective.

În gestionarea întrunirilor publice sunt implicate cîteva agenții polițieneşti, implicarea lor poate fi caracterizată prin:

- 4 instituții diverse implicate în asigurarea ordinii publice (Comisariatul de sector/Comisariatul de poliție, Scut, Carabinieri, Fulger),
- cîteva nivele de subordonare: autoritățile locale, autoritățile centrale,
- lipsa unităților specializate şi cu aptitudini speciale implicate în gestionarea ordinii în timpul desfăşurării întrunirilor,
- necorespunderea nivelului de formare a aptitudinilor privind gestionarea întrunirilor şi echipamentul,
- concentrarea insuficientă asupra formării aptitudinilor de asigurare a ordinii în timpul desfăşurării întrunirilor (doar un număr limitat de persoane cu funcții de vice-comisari, şefi de ordine publică şi vice-ministru).

Organele de poliție implicate în asigurarea ordinii publice în cadrul desfăşurării întrunirilor ca parte a menținerii ordinii publice nivelul de asigurare a ordinii publice

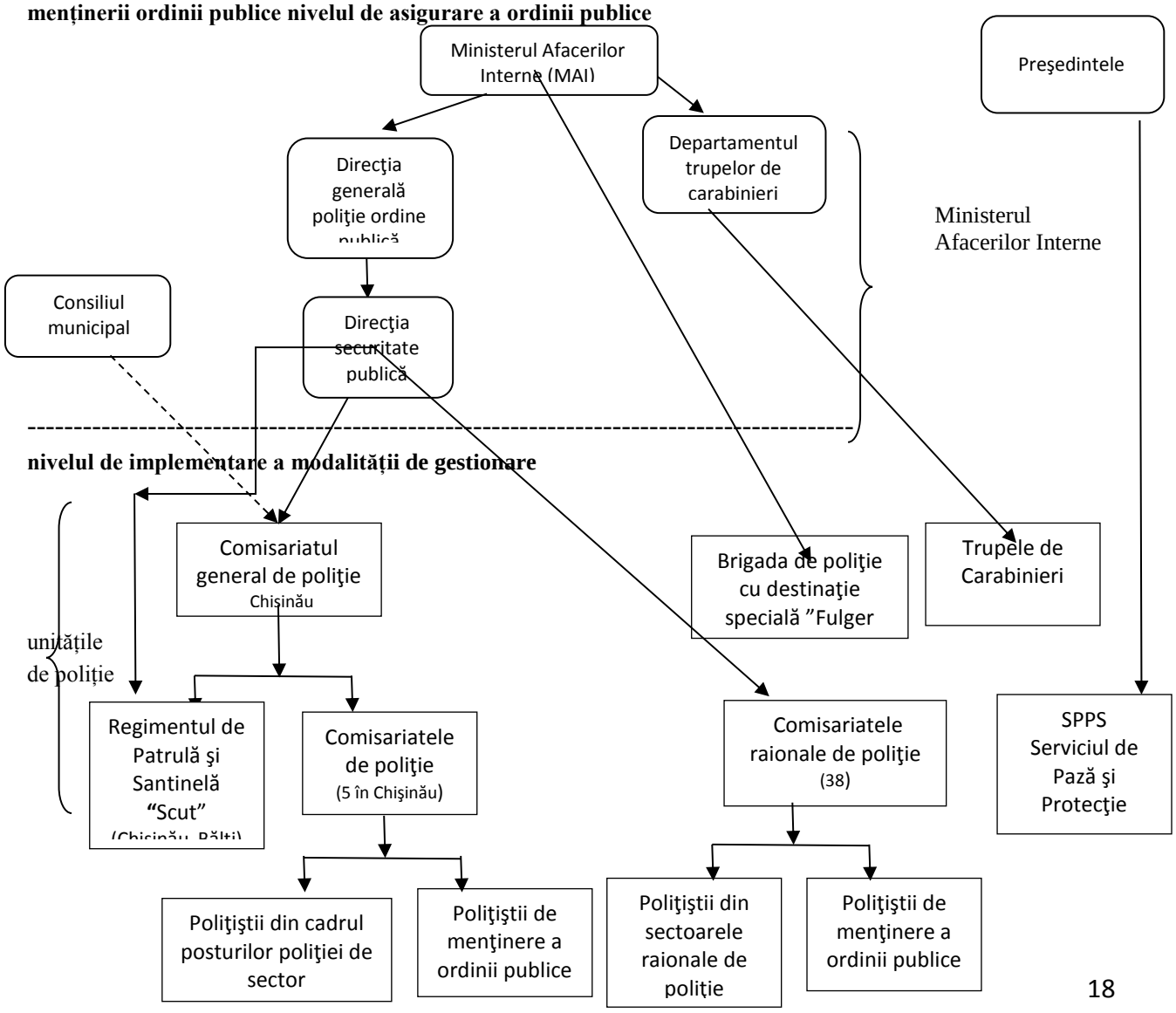

Legenda:

1. Comisariatul General de Poliţie (CGP) este subordonat concomitent MAI (prin intermediul direcţiei de securitate publică din cadrul Ministerului) şi Consiliului municipal; o parte din finanţe (poliţia de menţinere a ordinii publice şi poliţiştii de sector, administrarea clădirii) este asigurată de Consiliul municipal şi o parte este asigurată de MAI.
2. Regimentului de Patrulă şi Santinelă Scut (care există în Chişinău şi Bălţi) este subordonată Comisariatului General de Poliţie.
3. Comisariatele de poliţie (5 sectoare în Chişinău şi comisariatele raionale de poliţie) au în structura lor poliţişti de menţinere a ordinii publice şi poliţişti de sector..
4. Brigada Fulger şi Carabinierii obţin 100% de finanţare de la MAI şi se subordonează Ministrului şi vice-ministrului corespunzător.
5. SPPS (Serviciul de Pază şi Protecţie de Stat) este subordonat direct Preşedintelui.

Tacticile poliţieneşti de menţinere a ordinii publice

Tacticile de asigurare a ordinii publice şi cooperarea între diverse unităţi de poliţie în asigurarea ordinii în timpul desfăşurării întrunirilor publice sunt elaborate în reglementările interne care nu sunt disponibile pentru revizuire publică. Există reglementări privitor la organizarea menţinerii ordinei publice în situaţii ordinare şi în situaţii de manifestaţii în masă. Ultimă situaţie este prevăzută în reglementare din 01.02.2009 secretă referitor la tacticile de gestionare a asigurării ordinii publice a întrunirilor.

Întruniri ordinare. Se disting 3 situaţii generice cu privire la întrunirile publice desfăşurate ordinar:

- Situaţia 1: Demonstraţii de scară mică sau medie cu mai puţin 100-200 persoane şi evenimentul nu are loc în partea centrală a Chişinăului;
- Situaţia 2: Demonstraţii de scară mică sau medie cu mai puţin 100-200 persoane şi evenimentul are loc în partea centrală a Chişinăului;
- Situaţia 3: Demonstraţii de scară largă care au loc în orice parte a Chişinăului.

Situaţia 1: Demonstraţii de scară mică sau medie cu mai puţin de aproximativ 100-200 persoane şi evenimentul nu are loc în partea centrală a Chişinăului. Această situaţie este sub conducerea vice-comisarului din Comisariatul de Poliţie din Chişinău a sectorului respectiv responsabil de menţinerea şi asigurarea ordinii publice. Vice-comisarul responsabil gestionează situaţia cu ajutorul poliţiştilor de ordine publică din comisariatul sectorului respectiv şi, în caz de necesitate, cu sprijinul poliţiştilor din detaşamentul Scut. În practică, dacă întrunirea este notificată din timp, Comisariatul General de Poliţie primeşte de la Primărie o înştiinţare referitor la întrunirea ce va avea loc. În majoritatea cazurilor acesta transferă responsabilitatea pentru gestionarea ordinii publice Comisariatului de Poliţie din sectorul relevant. Vice-comisarul responsabil de asigurarea ordinii publice creează un grup de documentare de aproximativ 5-7 poliţişti şi solicită sprijin din partea unităţilor de patrulare Scut, şi în cele din urmă preia controlul gestionării întregului eveniment. Dimensiunea unităţii de patrulare Scut depinde de mărimea demonstraţiei, dar unele orientări metodologice dezvăluite în timpul discuţiei sugerează o rată de 1 patrulă (2-3) de poliţişti la aproximativ 10 manifestanţi, totuşi toate acestea depind de situaţia concretă. Grupul de documentare include un expert care va înregistra întregul eveniment. Scopul grupului de documentare este să documenteze comportamentul manifestanţilor şi al altor grupuri din perspectiva menţinerii ordinii publice. Vice-comisarul pe teren are de asemenea sub conducerea lui unităţile de patrulare Scut, acestea din urmă avînd drept obiectiv menţinerea ordinii publice.

Situaţia 2: Demonstraţii de scară mică sau medie mai puţin de aproximativ 100-200 persoane şi evenimentul are loc în partea centrală a Chişinăului. Această situaţie este sub conducerea Comisariatului General de Poliţie (fie şeful/adjunctul direcţiei ordine publică fie un vice-comisar) ajutat de poliţiştii de la ordinea publică şi poliţiştii din Regimentul Scut. Similar situaţiei precedente, dar de această dată la indicaţia Comisariatului General de Poliţie, sunt create 2 grupuri de poliţişti : 1) grupul de documentare de aproximativ 5-7 poliţişti sau mai mult, şi 2) sprijinul din partea unităţilor de patrulare Scut şi uneori, în caz de necesitate, de asemenea sprijinul din partea carabinierilor. Dimensiunea unităţii de patrulare Scut depinde de mărimea manifestaţiei, dar unele orientări metodologice dezvăluite în timpul discuţiei sugerează o rată de 1 patrulă de poliţişti la aproximativ 10 manifestanţi, totuşi toate acestea depind de situaţia concretă. Grupul de documentare include unul sau doi experţi care înregistrează întregul eveniment: manifestanţii şi poliţiştii. Scopul grupului de documentare şi al Regimentului Scut este acelaşi ca şi cel descris in Situaţia 1. De regulă, Vice-comisarul Comisariatului General de Poliţie nu este prezent pe teren şi în majoritatea cazurilor acţionează din sediul central al Comisariatului General de Poliţie, în timp ce un şef al direcţiei ordine publică de la Comisariatul General de Poliţie este trimis pe teren.

Situaţia 3: Demonstraţii de scară largă care au loc în orice parte a Chişinăului. Această situaţie este sub gestionarea totală a Ministerului Afacerilor Interne (fie şeful/adjunctul direcţiei poliţie ordine publică fie un vice-ministru). La evenimentele de scară largă participă: 1) poliţişti de ordine publică de la Comisariatul General de Poliţie precum şi poliţişti de ordine publică de la Comisariatele de Poliţie de sector, 2) forţele de patrulă şi santinelă ale Regimentului Scut, în caz de necesitate, 3) trupele de carabinieri, sprijinite uneori de studenţii Academiei de Poliţie, şi în cele din urmă, în caz de necesitate, 4) Brigada de poliţie cu destinaţie specială "Fulger".

Manifestaţii publice în masă. Se disting 3 situaţii şi implicaţii de forţe de ordine în situaţii de manifestaţii în masă:

- Varianta I: Întrunirea a circa 500 de persoane cu posibile acţiuni active;
- Varianta II: Agravarea situaţiei fiind evidente acţiuni active cu intenţii de a bloca sediile principale;
- Varianta III: Agravarea situaţiei esenţial cu chemări de acţiuni violente de confruntare cu organele de drept.

Mijloacele speciale.

Utilizarea mijloacelor speciale ar trebui să fie revizuită, astfel încît utilizarea mijloacelor speciale să fie o parte a facilitării, precum şi a protecţiei întrunirii. În acest sens, nu s-au putut găsi în curriculumul profesional obiecte vizînd cunoştinţele şi abilităţile de utilizare a mijloacelor speciale.

Schimbarea accentului de la abordarea de confruntare spre o abordare de cooperare şi facilitare în asigurarea ordinii publice a întrunirilor este o chestiune ce ţine de schimbarea mentalităţii conducerii poliţiei şi de asemenea de dezvoltarea abilităţilor corespunzătoare. Dezvoltarea abilităţilor corespunzătoare necesită analizarea diverselor situaţii care ar putea avea loc şi modelarea comportamentului poliţiei şi al organizatorilor, evoluţiile alternative fiind de asemenea relevante în acest sens.

Practica curentă de prezenţă a poliţiştilor neidentificaţi la locul întrunirii deseori provoacă senzaţia că obiectivele întrunirii (facilitare şi protecţie) sunt omise din cauza menţinerii ordinii publice doar sub aspectul documentării încălcărilor. Poliţiştii îmbrăcaţi în civil din partea poliţiei ordine publică, poliţistul de sector şi alţi poliţişti implicaţi ar trebui să contribuie la crearea sentimentului de facilitare şi gestionare imparţială a întrunirii.

Mijloace speciale folosite de către autoritățile poliției sunt prezentate mai jos.

Tabel. Mijloacele speciale

	1. Mijloace de apărare pasive:	**2. Mijloace de apărare active:**	**3. Mijloace auxiliare de asigurare a operațiilor speciale:**
MIJLOACE	1) Căşti 2) Veste şi scurte antiglonț 3) Scuturi blindate şi scuturi antişoc 4) Alte mijloace de protecție, care nu sînt folosite pentru apărare activă, inclusiv îmbrăcăminte specială refractară	1) Bastoane speciale de cauciuc şi plastic 2) Cătuşe 3) Grenade de mînă cu gaze 4) Gaze lacrimogene 5) Pistol cu gaze (lacrimogene) 6) Ambalaje cu aerozol 7) Cartuşe cu gloanțe de cauciuc sau plastic 8) Cămăşi de forță 9) Plase speciale 10) Armă electroşoc 11) Cîini de serviciu 12) Aplicarea forței fizice	1) Aparate cu raniță 2) Grenade şi dispozitive audio-vizuale 3) Dispozitive de explodare cu destinație specială 4) Dispozitiv pentru stoparea forțată a transportului auto 5) Coloranți speciali 6) Cisterne auto de pompieri cu afect cu țevi 7) Tehnică blindată 8) Helicoptere

Continuarea raportului în partea a 2-a